

U Srbiji godišnje od čestičnog zagađenja vazduha prerano umre 3600 ljudi, od čega polovina u Beogradu, dok Svetska zdravstvena organizacija predviđa da će, ako ne dođe do promena, ovaj trend u narednih deset godina ubrzati smrt 75.000 Beograđana.

RERI je javnosti skrenuo pažnju na to da Skupština grada Beograda nabavlja dva prečišćivača vazduha ukupne vrednosti 6.300.000 dinara. Prema podacima sa portala javnih nabavki, ova kupovina je u rangu vrednosti izrade novog Plana kvaliteta vazduha u aglomeraciji Beograda, koji će koštati skoro deset miliona dinara. Umesto u filtere, koji će kratkoročno zaštititi zaposlene u gradskoj skupštini, administracija novac treba da plasira u planiranje i implementaciju smanjivanja zagađenja na čitavoj teritoriji grada smatraju iz RERI-a.

Kao što navode brojni nezavisni izvori, zagađenje vazduha u Beogradu je iz godine u godinu sve alarmantnije. I prošle i tekuće godine prestonica se nalazila na vrhu međunarodnih lista gradova sa najzagađenijim vazduhom. Beograđani su udisali vazduh treće kategorije, „prekomerno zagađen vazduh gde su prekoračene tolerantne vrednosti za jednu ili više zagađujućih materija“. Posledice zagađenosti, smatra se, pogoršavaju klimatske promene, zbog kojih vazduh sve ređe prečišćavaju jaki vetrovi i padavine. Samo zagađenje je, ipak, presudno uzrokovano ljudskim faktorom – radom industrijskih postrojenja, saobraćajem i grejanjem na prljava goriva.

RERI na svom sajtu ocenjuje da bi situacija bila mnogo bolja kada grad ne bi tolerisao prekomernu gradnju i uništavanje zelenih površina. Ključnim, ipak, ovaj institut smatra poštovanje Plana kvaliteta vazduha, strateškog dokumenta kojim lokalna samouprava kontroliše i unapređuje kvalitet vazduha.

Dok je Gradska sekretarka za zaštitu životne sredine Ivana Vilotijević nedavno izjavila da je prethodni Plan, donesen 2016., ispunjen sa 90 odsto, i da „poslednjih godina granične vrednosti čestica koje se prate, a to su sumpor-dioksid, azot-dioksid i ozon, nijednom nisu prekoračene“, RERI situaciju tumači drugačije. Po njihovoj oceni, Grad nije u potpunosti sprovodio aktivnosti koje su predviđene važećim Planom. Uz to, RERI upozorava na to da prethodni Plan nije sadržao precizne mere za poboljšanje kvaliteta vazduha i jasne indikatore za praćenje sprovođenja tih mera, te da je donet bez aktivnog učešća javnosti. Isti izvor komentariše da je Agencija za zaštitu životne sredine Srbije nedavno promenila kriterijume za ocenu kvaliteta vazduha. Zahvaljujući pomeranju gornjih granica vazduh koji sadrži preko 40 µg/m³ PM 2.5 čestica republička Agencija više ne klasifikuje kao „zagađen“, već kao „prihvatljiv“, dok je vazduh koji sadrži 50.0001 µg/m³ azotnih dioksida (NO₂), koji je pre promene kriterijuma bio „dobar“, sada „odličan“.

Opisne ocene kvaliteta vazduha koje daje republička Agencija sada se, tako, razlikuju od

ocena Evropske agencije za zaštitu životne sredine. RERI je takođe na svom sajtu skrenuo pažnju na to da je Grad Beograd u oktobru 2020. odlučio da smanji sredstva namenjena za monitoring kvaliteta vazduha: U januaru je za Program kontrole kvaliteta vazduha za 2020. godinu predviđeno 53 miliona dok je u oktobru ovaj iznos smanjen na 39 miliona dinara. Očekujemo da gradske vlasti objasne zašto su smanjena prethodno planirana sredstva, gde je taj novac preusmeren i kako će to uticati na monitoring kvaliteta vazduha i praćenje uticaja zagađenog vazduha na zdravlje ljudi? Zbog svega navedenog, RERI je pokrenuo kampanju „Vazduh ubija“ i pozvao gradske vlasti da u izradu nacrtu novog Plana kvaliteta vazduha, koji će važiti narednih deset godina, uključe javnost i stručnjake.

Izvor: masina.rs